

PATVIRTINTA

Buivydiškių pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V1-73
(Buivydiškių pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2023 m. rugsėjo 22 d.
įsakymu Nr. V1-84)

BUIVYDIŠKIŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Buivydiškių pagrindinėje mokykloje (toliau – Mokykla) tvarkos aprašas (toliau - Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V -190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokykloje užtikrinti sveiką, saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką, užkertančią kelią smurto ir prievartos apraiškoms.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių ir smurto stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie vaiką, patyrusį smurtą ar prievartą, turi reaguoti ir užkirsti kelią smurto pasikartojimui;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo smurtaujančių ar patyrusių smurtą amžiaus ir pareigų;

5. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) supažindinami su Tvarkos aprašu.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. Smurtas prieš vaiką – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, jeigu dėl to vaikas mirė, buvo sutrikdyta jo sveikata, normali raida, jam sukeltas skausmas ar pavojus gyvybei, sveikatai, normaliai raidai ar pažeminta vaiko garbė ir (ar) orumas. Smurtu prieš vaiką taip pat laikoma vaiko nepriežiūra. Smurtu nelaikomi veiksmai, kuriais prieš vaiką panaudojama fizinė jėga ar vaikui sukeliamas fizinis ar psichinis skausmas, kai šiais veiksmais siekiama išvengti didesnio pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei ir to negalima pasiekti kitomis priemonėmis.

6.2. Smurto prieš vaiką formos yra šios:

6.2.1. Fizinis smurtas – tyčinis fizinis veiksmas ar veiksmai prieš vaiką, taip pat fizinė bausmė, jeigu dėl to vaikas mirė, buvo sutrikdyta jo sveikata ar normali raida arba buvo sukeltas

skausmas ar pavojus vaiko gyvybei, sveikatai ar normaliai raidai arba pažeminta vaiko garbė ir (ar) orumas.

6.2.2. Psichologinis smurtas – tyčinis sistemingas vaiko teisės į identiškumą pažeidinėjimas, vaiko žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko normaliai raidai veiklos trukdymas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena (veiksmai ar neveikimas), dėl kurios vaikas mirė, buvo sutrikdyta jo sveikata ar normali raida arba sukeltas pavojus vaiko gyvybei, sveikatai, normaliai raidai arba pažeminta vaiko garbė ir (ar) orumas. Psichologiniu smurtu nelaikomas tinkamas ir pagrįstas vaiko žinių ir gebėjimų vertinimas bei kiti vaiko normalios raidos vystymuisi įvertinti skirti veiksmai.

6.2.3. Seksualinis smurtas – tyčinės nusikalstamos veikos, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso XXI skyriuje “Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui”, padaromos vaikui, taip pat pelnymasis iš vaiko prostitucijos, vaiko įtraukimas į prostituciją ar įtraukimas dalyvauti pornografinio pobūdžio renginyje, pornografijos rodymas vaikui, vaiko vertimas užsiimti prostitucija, vaiko išnaudojimas pornografijai ar disponavimas pornografinio turinio dalykais, kuriuose vaizduojamas vaikas arba asmuo pateikiamas kaip vaikas, ar vaiko įtraukimas į seksualinę vergovę ir kitos vaiko seksualinio išnaudojimo formos.

6.3. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.4. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.4.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.4.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, ir kt.;

6.4.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.4.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.5. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

6.6. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.7 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys(-iai).

6.8. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.9. patyčių ir smurto prevencija – veikla, skirta patyčių ir smurto rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.10. patyčių ir smurto intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių ir smurto dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.11. patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių ir smurto situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.12. Patyčių dėžutė – tai elektroninė platforma, skirta mokiniams, jų tėvams ir mokytojams anonimiškai pranešti apie patyčias mokykloje. Platformą sudaro mobilioji programėlė, elektroninė svetainė ir administravimo sistema mokykloje.

II. PATYČIŲ IR SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių ir smurto prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyje dalyvauja visi Mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo įgyvendinimą mokykloje.

9. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kiekvienais mokslo metais:

9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir smurtą analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias ir smurtą analizės duomenimis, rengia patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Mokyklos vadovui dėl patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių ir smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl mokyklos Tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus mokyklos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias ir smurtą, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis ir smurtu.

III. PATYČIŲ IR SMURTO INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių ir smurto atvejais kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas, asmuo, atsakingas už Patyčių dėžutės įrankį, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias ar smurtą – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena smurtavusiam vaikui Mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurto/patyčių atvejį, elektroninių patyčių atveju, pateikia išsaugotus įrodymus;

12. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurto/patyčių atvejį:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su smurtavusiais ir smurtą patyrusiais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su socialiniu pedagogu ar psichologu, mokinio tėvais, atsakingomis institucijomis ar kt.;

12.4. užpildo pranešimo apie smurtą/patyčias formą (Priedas Nr. 1), ją perduoda socialiniam pedagogui ar psichologui;

12.5. reikalui esant, kreipiasi į Vaiko gerovės komisijos pirmininką ir Mokyklos vadovą, perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

13. Užpildytą formą priėmęs asmuo (psichologas ar socialinis pedagogas) formą registruoja Patyčių ir smurto registracijos žurnale.

14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja Mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

14.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja situaciją;

15. Vaiko gerovės komisija konsultuojasi su Mokyklos vadovu ir priima sprendimą dėl pranešimo Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriui ir (ar) policijai.

15. Vaikui smurtavus prieš administracijos atstovą, pedagogą, švietimo pagalbos specialistą ar kitą darbuotoją, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą/patyčias informuoja Mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose Mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui smurtavus prieš vaiką, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą/patyčias informuoja Mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose Mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamą smurtą/patyčias arba mokyklos darbuotojo smurtą/tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

18. Į mokyklą atėjusiam tėvui ar kitam pašaliniam asmeniui panaudojus smurtą prieš vaiką, asmuo, pastebėjęs ir (ar) įtaręs smurtą, turėtų informuoti administracijos atstovą, kuris imasi Tvarkos apraše bei kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Kitiems smurto/patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.

BUIVYDIŠKIŲ PAGRINDINĖ MOKYKLA

Pranešimas apie patyčias/smurta

_____ Nr. _____
(data) (registracijos žurnale)

1. Bendrieji duomenys

Kada įvyko patyčios/smurtas (data, val.)?	
Kur įvyko patyčios/smurtas?	
Kas pranešė apie patyčias/smurta?	
Kam pranešta apie patyčias/smurta?	
Kokia patyčių/smurto forma naudota (pažymėti, pabraukti):	
☐ <i>pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir pan.</i>	
☐ <i>mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas ir pan.</i>	
☐ <i>socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.</i>	
☐ <i>skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir pan.</i>	
☐ Kiti pastebėjimai:	

2. Duomenys apie patyčių/smurto dalyvius:

Asmens, <i>patyrusio smurta</i> , vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma klasė)	
Asmens (-ų), <i>kuris (-ie) smurtavo</i> , vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma klasė)	
Asmens (-ų), <i>stebėjusio (-io) smurta</i> , vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma klasė)	

3. Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

4. Veiksmų po įvykio planas su: (pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Asmeniui patyrusiu smurta/patyčias	
Asmeniui, kuris smurtavo/tyčiojosi	
Stebėtoju (-ais)	
Patyčių/smurto dalyvių tėvais	
Kitais mokyklos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

**BUIVYDIŠKIŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PAGALBOS JAM ĮVYKUS PLANAS**

